

טז'הר לבנו

חג סוכות | חול המועד סוכות | תשפ"ו

דבר העורך

וערבי נחל (כג, מ)

אמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה ל, י) "וערבי נחל" זה יוסף, מה ערבה זו כמושה לפני שלשה מינין הללו כך מת יוסף לפני אחיו. אם כן יוסף נמשל לערבה, ידוע יוסף הוא כנגד היסוד והוא סמל הקדושה. ולא לחינם נדמה לערבה הזקוקה למים עדי כדי כך שנקראת "ערבי נחל" וידוע (תענית ז ע"א), מים נמשלו לתורה, לרמז לבאים בשערי קדושה שבלי תורה לא יגיעו לקדושה.

*****

פרי עץ הדר (כג, מ)

בעלי התוספות זיע"א בספר מושב זקנים "פרי עץ הדר" סופי תבות יצר ואמרו רבותינו ז"ל (ב"ב טז ע"א), הוא יצר הרע, הוא השטן, הוא מלאך המות, והשטן גרם שאכלה חוה אתרוג למאן דאמר פרי שאכל אדם הראשון אתרוג היה, יבוא אתרוג ויכפר על מעשה אתרוג.

*****

לתגובות

meirchoen017@gmail.com

ובטלפון 052-7110913

בכל יום ראשון שיעור בהלכה ובאגדה
בבית המדרש "אור לישרים" רחוב רמ"א
5 אור יהודה בשעה 20:00

חג שמח!!!

זמני השבת

כניסת השבת: 17:52

יציאת השבת: 18:50

יציאת השבת לר"ת:
19:23

פנינים מהפרשה

ולקחתם לכם ביום הראשון (כג, מ)

להלכה נפסק **טוש"ע** (סימן תרנא ס"ב), יטול האגודה בידו הימנית, וראשיהם למעלה ועיקריהם למטה, והאתרוג בשמאלית. ולכאורה היה להחזיק את האתרוג בימין שהוא החשוב ביותר שכאן הוא רומז לצדיק שיש בו תורה ומעשים טובים? וכבר הרגיש בזה **הפרישה** (שם) וכתב, ויטול האגודה בידו הימנית. דהו תלת מצות והא חדא מצוה. וכ"כ **הלבוש וחי' אדם** (כלל קמח). מכאן אפשר לרמוז שעל ידי אחדות יש כח חזק כמ"ש "ימין ה' בכח" יותר מזה שהצדיק מופרד כמבואר במדרש (במדבר רבה יט, י) **ובירושלמי** (דפאה פ"א ה"א) שבימי אחאב היו עובדי עבודה זרה והיו נוצחין המלחמות מפני שלא היה בהן לשון הרע שלא הלשינו על עובדיה שהחיה את הנביאים, ובסוף ימי שאול שהיה בהם לשון הרע היו נופלין אף על פי שלא היו עובדי עבודה זרה כמו שהיו בימי אחאב. וע"ע **בסמ"ג** (לאוין ס"ט). טעם נוסף כתב **ערוך השולחן** או"ח (סימן תרנא), דהברכה היא על הלולב לפיכך צריך להיות בימין כמו בברכת הנהנין דדבר שמברך עליו יאחזנו בימינו כמ"ש **טוש"ע** (סימן ר"ו). ע"כ.

ולקחתם לכם ביום הראשון (כג, מ)

לכאורה אך כתוב "ביום הראשון" הרי זה לא היום הראשון זה אמצע החודש? משיב המדרש תנחומא (אמור סימן כב) ראשון לחשבון עונות! וביאר **רבי לוי יצחק מברדיצוב זיע"א** בספרו הקדוש **קדושת לוי** (מאמרים פרשת האזינו), על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פו ע"ב), שכאשר אדם שב בתשובה מיראה עונות נהפכים לשגגות, לכן בראש השנה וביום הכפורים ששבים מיראה ופחד שלא נחטוף, אבל שמגיע חג סוכות ואנו שבים בתשובה מאהבה אז העונות נהפכים לזכויות אז הדין הוא דין חדש "ולקחתם לכם ביום הראשון". ועל פי זה ביאר **הבעל שם טוב זיע"א** את הפסוק (ירמיה נ, כ) "ביום ההוא יבוקש עון בית ישראל ואינו" וצריך לדעת הואיל וימחול להם עוונותיהם למה יתבקש עוד? אלא כי השב מאהבה זדונות נעשו לו זכויות ואם כן יקבלו שכר עליהם לכן יתבקש עוד כדי להרבות שכרן. וזהו "ביום ההוא יבוקש עון בית ישראל" בשביל להרבות שכרן ואינו רצה לומר שלא יהיו עוד עונות אלא זכויות. ובכך פירש תלמידו **המאור ושמש** (בחקותי כו, מא), את הפסוק "או אז יכנע לבבם", רוצה לומר, שיעשו תשובה שלימה והזדונות נעשו להם זכויות, "ואז ירצו את עוונם" רצה לומר, שאז ירצו שיבוקש עוונם בשביל להרבות שכרן, וירצו הוא לשון רבים, שהם והוא יתברך שמו ירצו בכך. אחר הדברים האלה אמר רבינו **הבבא סאלי זיע"א** הטעם שבראש השנה (ביום הראשון) נוהגים לנער שולי הבגדיהם בשעה שאומרים "ותשליך במצולות ים כל חטאתם" כביכול "זורקים" את כל העונות החוצה, ואולם בחג סוכות כאשר שבנו בתשובה מהאהבה מבקשים אנו את כל העונות בחזרה כמו שכתוב (ישעיה יב, ג): "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה" כדי שיהיו זכויות. וע"ע **בחזו"ע** ימים נוראים (עמוד קפז).

פרי עץ הדר (כג, מ)

מובא בדגל **מחנה אפרים** (פרשת אחרי מות) **אתרג** ראשי תבות (תהלים לו, יב): "אל תבואני רגל גאווה". ובספר **שיר חדש** נתן טעם בדבר, מפני שהאתרוג מרמז על הצדיק שיש בו תורה ומצוות, לכן צריך הוא להזהר מהגאווה כמו שכתב **רבינו בחיי זיע"א החובת הלבבות** (שער עבודת האלהים פ"ד), ואמר קצת החסידים לתלמידיו, אילו לא היה לכם עוונות הייתי מפחד עליכם ממה שהוא גדול מן העוונות, אמרו לו מה הוא גדול מן העוונות, אמר הגבהות והגאווה כמו שאמר הכתוב (משלי טז, ה) "תועבת ה' כל גבה לב". ואפשר להוסיף על דברי הגמרא (ר"ה טו ע"א) שלאחר קשה מגע יד אדם, ואם ממשמשים בו אינו טוען פרות. רמז שהאתרוג מסמל אמונה ובטחון בה' יתברך ולא נוח לו יד אדם, ולכן הוא רומז לענוה וריחוק מגאווה. ו**בליקוטי נתן ארנשטיין** (עמוד תקכו) כתב, כי אצל רוב האנשים הפשוטים ניכרת הגאווה באתרוג, זה אומר האתרוג שלי נאה והשני מתאר באתרוג שלו כי נהדר יותר.

פרי עץ הדר (כג, מ)

אוגדים אנו את הלולב הדס וערבה אך האתרוג נשאר בחוץ רק בנענועים הוא מצטרף. ואמר מרן ראש הישיבה ונשיא מועצת חכמי התורה **המש"ך חכמה זיע"א** הטעם, לומר לצדיק רק מתי שאתה מחזק ומקרב, אבל חוץ מזה תשאר בבית המדרש. ואחר כך מצאתי כן בספר **חפץ חיים** על התורה (עמוד קסז) ובאור **לציון** (זכרון רבינו האור אליהו עמוד שפו).

פרי עץ הדר (כג, מ)

ידוע שהאתרוג נמשל לצדיק שהרי יש בו טעם וריח טוב, כצדיק שיש בו תורה ומעשים טובים. ואמרו רבותינו ז"ל (סוכה לה ע"א) "פרי עץ הדר" זהו האתרוג, שדר משנה לשנה. ואפשר לומר בדרך הרמז, "שדר" נהיה מהודר "משנה לשנה" עולה מעלה אחר מעלה, לא נשאר מה שהיה שנה שעברה, עלה בידיעת תורתנו הקדושה, עלה ביראת שמים ומידות טובות...

פרי עץ הדר (כג, מ)

כשקונים ארבעת המינים הדבר שבדקים אותו בעיון הגדול ביותר זה את האתרוג, והטעם אמר **רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א**, כיון שהאתרוג דומה ללב, והלב צריך להיות ללא צל של פגם, לכן אצלו שייך הידור יותר משאר מינים. וכ"כ **בחכמה ומוסר** (דרך הקץ והגאולה פ"א). ו**רבי יהושע השל מאלקוש זיע"א** בספר **בלבת אש** אמר, **אתרוג** ר"ת אמונה, תשובה, רפואה, גאולה, ובכל ארבעה ענינים הללו צריך לשאוף לשלמות. יהודי צריך להיות שלם באמונתו, להאמין אמונה שלמה, כ"ש "אני מאמין באמונה שלמה" ואנו מבקשים "החזירנו בתשובה שלמה לפניך", "והעלה רפואה שלמה", "וגאלנו גאולה שלמה". והכל מרומז באתרוג שמהדרים להיות כלול בהדרו. אפשר לומר בדרך רמז שהטעם מפני שהאתרוג רומז לצדיק, וידוע מה שאמרו רבותינו ז"ל (יבמות קכא ע"ב), שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה. אי נמי כיון שהאתרוג רומז לצדיק צריך להביט בו כמ"ש (ישעיה ל, כ) "והיו עיניך רואות את מוריך". ועל ידי הבטה בצדיק לומדים מעשה רב. וידוע המעלה ההעצומה (עירובין יג ע"ב) "אמר **רבי** האי מחדדנא מחברייא דחזינא ל**רבי מאיר** מאחוריה" פירש **רש"י** שהיה יושב בישיבה אחריו, ואילו חזיתיה מקמיה, מחדדנא טפי, דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך. ובירושלמי אמר רבי לא זכיתי לתורה אלא על קדליה דרבי מאיר מאחוריו.

ולקחתם לכם ביום הראשון (כג, מ)

אחרי שעברנו את אלול וראש השנה עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים, שארבעת המינים רומזים לה' יתברך, תפקידנו להפנים את עבודת ה' יתברך ללב, כדי שאחרי החגים כשנעבוד בגשמיות נעלה את זה לה' יתברך לכן לוקחים אנו את גידולי האדמה ועושים בהם נחת רוח לה' יתברך, ולכן סדר הנענועים הוא הולכה והובאה אל החזה מקום הלב. וכבר אמרו רבותינו ז"ל, שארבעת המינים רומזים לה' יתברך.

ולקחתם לכם ביום הראשון (כג, מ)

אמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה ל, יב) שארבעת המינים מבטאים ארבעה רבדים שונים של עם ישראל. ואפשר לומר שגם ביהודי עצמו ישנם את ארבעת המינים פעם יש לך יום שאתה "אתרוג" לומד בעמל תורה קם בזמן מכבד את האשה מסייע לחברים, ויש יום שאתה "לולב" או "הדס" ויש יום שאתה "ערבה" ה' ירחם. ובכל זאת אין להתייאש חלילה אלא להתחזק ולהתעודד...

השיעור הגדול בעולם

שיעורו של מרן הראש"ל פוסק הדור

רבינו יצחק יוסף שליט"א

מביה"כ "היזדים" בכל מוצ"ש בשעה 21:30 מועבר בשידור חי בכל נקודות הלוויין בארץ ובעולם וכן בתחנות הרדיו קול-חי ב- 93fm ו- 92.8 וברדיו כאן מורשת ב- 92.5 fm ובדרך המלך

